

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

К.ТЫНЫСТАНОВ АТЫНДАГЫ ЫСЫК-КӨЛ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

**К.ТЫНЫСТАНОВ АТЫНДАГЫ ЫСЫК-КӨЛ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН 2013-2020-ЖЫЛГА ЧЕЙИНКИ ӨНҮКТҮРҮҮ
КОНЦЕПЦИЯСЫ**

КАРАКОЛ 2013

Бул документте К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинин 2013 – 2020 - жылга чейинки өнүктүрүү концепциясы иштелип чыкты:

- ◆ университеттин ишмердүүлүгүнүн негизги максаттары, милдеттери;
- ◆ өнүктүрүүнүн стратегиялык жана тактикалык багыттары;
- ◆ университетти башкаруу;
- ◆ окуу жана илим изилдөө иштерин уюштуруу жана координациялоо;
- ◆ кадрларды даярдоо жана билим берүүнүн сапатын өркүндөтүү;
- ◆ социалдык өнүктүрүү жана тарбиялык иштерди заман талабына ылайык уюштуруу;
- ◆ эл аралык байланыштарды өнүктүрүү;
- ◆ борборлордун ишин жөнгө салуу;
- ◆ өндүрүштүк-чарбалык жана финансы-экономикалык иштерди жандандыруу;
- ◆ ЫМУда маалымдаштырууну жогорку деңгээлге көтөрүү;
- ◆ Мамлекеттик тилди өнүктүрүү
- ◆ жогорку окуу жайга чейинки, окуу жайдан кийинки даярдоо жана кошумча билим берүү маселелери каралган.

Киришүү

Билим берүү бүгүнкү күндө дүйнө жүзүндөгү коомдук өнүгүүнүн эң маанилүү көрсөткүчтөрүнүн жана артыкчылыктарына багыттарынын бири болууда. Адамдык капиталды түзүү жана адамдык потенциалды инсандын жана коомдун пайдасына жумшоо натыйжаларга жетүүгө жана XXI кылымдагы коомдун таламдарын канааттандырууга багытталган билим берүү системасын курууда мамлекеттин жоопкерчилиги өзгөчө экендигин көрсөтүп турат.

Билим берүү системасын ыкчамдап өнүктүрүүнүн зарылчылыгы дүйнөнүн алдыңкы өлкөлөрүндө кабыл алынгандай эле окуп жаткан коомдун концепциясынын негизи болуп саналат жана өнүктүрүүнүн жогорку деңгээлин кармап турууга мүмкүндүк берет.

ЫМУнун алдыдагы көрүнүшү

К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университети – курчап турган дүйнө менен айкалышта эл аралык билим берүү жана изилдөө мейкиндигине интеграцияланган динамикалуу өнүгүп жаткан жогорку окуу жайы.

ЫМУнун миссиясы:

Тажрыйбалуу окутуучулардын жекече чыгармачыл мамилеси аркылуу жаштарды илимий изилдөөнү үйрөтүүгө, эл аралык тенденцияларга негизделген, өлкөнүн маданий, интеллектуалдык жана экономикалык өнүгүүсүнө өбөлгө түзүүгө багытталган, инновациялык билим жана тарбия берүү.

Кыргыз Республикасынын билим берүүнү өнүктүрүү концепциясында каралгандай:

Кесиптик жогорку жана ЖОЖдон кийинки билим берүү чыныгы эмгек рыногунда иштөөгө даяр жана жөндөмдүү адам ресурстарын өнүктүрүүнү камсыз кылат жана инсандын билим алууга болгон талабын канааттандырат. Илимди жана билим берүүнү интеграциялоо билимге жана заманбап технологияга негизделген экономика үчүн кесиптик билим берүү системасын ыкчам өнүктүрүүнүн инновациялык потенциалын түзөт.

Ушуга байланыштуу билим берүүнүн ушул деңгээлин өнүктүрүүдө негизги артыкчылык экономиканын заманбап талаптарын эске алуу менен ЖОЖдордо окуу сапатын жогорулатуу жана кесиптик даярдоо проблемаларына берилиши керек.

Бул үчүн төмөнкүлөр зарыл:

а) жогорку билим берүүнүн шарттарын өзгөртүү:

Кыргыз Республикасында кадрларга болгон суроо-талаптарга ылайык ЖОЖдордун тармагын оптималдаштыруу; менчиктин ар түрдүү формасындагы жогорку окуу жайлардын иштеши үчүн шарт түзүү; ЖОЖдордун көпчүлүк бөлүгүн өзүн-өзү каржылоого өткөрүү, алардын автономиясын жана экономикалык чөйрөгө интеграцияланышын камсыз кылуу; жогорку окуу жайлар үчүн башкаруунун моделин эркин тандоо мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу; ЖОЖдор менен жумуш берүүчүлөрдүн ортосунда тыгыз байланышты орнотуу, жумуш берүүчүлөрдүн заказдары боюнча кадрларды даярдоого акырындык менен өтүү; мамлекеттин коопсуздугу жана коомдун туруктуулугу үчүн орчундуу мааниси бар адистиктер боюнча окутууну гранттык уюштурууну сактап калуу;

б) жогорку билим берүүнүн түзүмүн жана мазмунун өзгөртүү:

билим берүүнү көп баскычтуу (бакалавр, магистр, PhD-доктордук даража) система боюнча уюштурууну камсыз кылуу; бүтүрүүчүгө азыркы дүйнөдө атаандашууга жөндөмдүү болууга мүмкүндүк берген компетенттүүлүк моделине негизделген жаңы муундагы мамлекеттик билим берүү стандарттарын иштеп чыгуу жана киргизүү, бүтүрүүчүлөргө квалификациялуу талаптарды иштеп чыгууга жумуш берүүчүлөрдү тартуу;

в) окуу процессин уюштурууну кайра куруу жана билим берүү чөйрөсүн өзгөртүү:

студенттердин ийкемдүү жана вариативдик жеке билим берүү траекториясын курууну камсыз кылуу, кредиттерди которуунун жана топтоонун Европалык системасын киргизүү жолу менен академиялык

мобилдүүлүктү кеңейтүү; окутуунун инновациялык методдорун кеңири жайылтуу, анын ичинде маалымат технологияларын колдонуу; кесиптик окуу жайлардын материалдык-технологиялык базасын жакшыртуу, анын ичинде билим берүү процессин маалыматтык- коммуникациялык жактан колдоонун комплекстик системасын, жаңы муундагы электрондук билим берүү ресурстарын түзүү жана өнүктүрүү;

г) сапатты ички жана тышкы контролдоо механизмдерин өркүндөтүү:

сапатты ички контролдоо механизмдерин жана окуу процессине мониторинг жүргүзүүнүн жана окутуунун жыйынтыгын контролдоонун заманбап методдорун киргизүү жана бекитүү; лицензиялык ченемдер менен талаптарды жана белгиленген чектүү контингентти сактоо жана аткаруу; профессордук-окутуучулук курамдын квалификациясын жогорулатуу жана окуу жайдын менеджмент системасын өркүндөтүү; сапатты баалоонун көз карандысыз (коомдук-кесиптик) борборлорун өнүктүрүүгө жардам берүү жана алардын негизинде ЖОЖдордун коомдук-кесиптик аккредитациялоонун көз карандысыз агенттигин түзүү; ЖОЖдорго лицензия берүү жана мамлекеттик аттестациялоо/аккредитациялоо жол-жобосун өркүндөтүү.

д) илимдин ролунун өзгөрүшү

жогорку билим берүүнү жана илимди интеграциялоо артыкчылыктуу илимий багыттарга концентрациялоо, ЖОЖдордо окуу-илимий лабораторияларды, илимий борборлордо, технопарктерде, өндүрүштө кафедралардын филиалдарын түзүү аркылуу ишке ашат.

Дүйнөдө билим берүү тармагындагы жетишкендиктердин, маалыматтык технологиялардын өнүгүү темпинин тездиги жана масштабдуулугу жогорку билим берүү системасынын коомдогу ролунун улам жогорулатууда. Университеттик билим берүүнүн тез темпте өнүгүп жатышы Кыргыз Республикасында билим берүү тармагын реформалоого, дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине интеграцияланууга түрткү берүүдө. Азыркы мезгилде Кыргызстандын социалдык-экономикалык өнүгүүсү бир гана материалдык-техникалык ресурстарды, өндүрүштү өнүктүрүүнү талап кылбастан, интеллектуалдык ресурстарды өнүктүрүүнү талап кылууда. Билим берүү тармагына инвестиция тартуу, адам капиталынын потенциалын көтөрүү жана инновациялык экономиканы өнүктүрүү мамлекетти өнүктүрүүнүн негизги шарттары болуп саналат.

Жогорку билим берүү системасы өлкөнүн өнүгүүсүнө тийгизген ар тараптуу таасири боюнча төмөнкүдөй негизги милдеттерди аткаруусу зарыл:

1. Улуттун маданиятын, тарыхын жана билим берүү деңгээлинин потенциалын сактап калуу жана андан ары өркүндөтүү;

2. Республикада жашаган жарандардын, айрыкча жаштардын жалпы билим деңгээлин, маданиятын жана дүйнө таануусун көтөрүү;

3. Өлкөнүн илимий-техникалык жактан өнүгүүсүн жана адам ресурсун өнүктүрүүнүн инновациялык негиздерин жогорулатуу.

Демек, билим берүү системасында, биринчиден, билим жана тажрыйбанын жыйындысын тутумдаштыруу, кайрадан өркүндөтүү жана ишке ашыруу талап кылынса, экинчиден, ар бир жарандын, коомдун келечектеги облигин, өлкөнүн эртеңки өнүгүү багыттарын аныктоо маселеси турат. Бул процесс жогорку деңгээлдеги квалификациялуу кадрларды ЖОЖдордо даярдоо жана аларды жумуш менен адистиги боюнча камсыздоо, жаңы илимий технологияларды жаратуу, аларды өндүрүшкө кийирүү, инновациялык экономиканы шарттоо аркылуу ишке ашырылат.

Коомубузда инновациялык процесстер жүрүп жаткан мезгилде ҮМУнун алдында да чоң милдеттер коюлду жана аткарылып жатат.

К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетин 2013-2020-жылдары өнүктүрүү төмөнкү стратегиялык (приоритеттик) багыттар боюнча жүргүзүлөт:

- илим, билим, маданият жана жаштардын руханий өнүгүүсүнүн алдыңкы борбору катары тез темпте, заманбап өнүгүүсүнө шарттарды түзүү;

- окуу жайдын инфраструктуралык өзгөрүүлөрүн: университетти башкаруу, финансы, маркетинг жана кадр маселелерин реформалоо боюнча жаңы системаларды иштеп чыгуу жана тез арада жүзөгө ашыруу;

- Билимдин сапатын көтөрүүнүн чечкиндүү жолдорун иштеп чыгуу, көп баскычтуу окутуу системасын кийирүү, окутуунун интерактивдүү технологияларын кеңири колдонуу;

- Мезгил талабына жооп берген классикалык, интерактивдүү, виртуалдык, вебинардык окуу-лабораториялык базаларды түзүү, электрондук, аудио-видео китептер, мезгилдик басылмалар (электрондук) менен камсыздоону жакшыртуу;

- Информациялык жана электрондук ресурстарга өтүү жана аларды андан ары өнүктүрүү. Окуу-консалтинг борборун түзүү;

- ҮМУнун дүйнөлүк алдыңкы окуу жайларга ар тараптуу кошулуусун камсыздоо;

- Эл аралык байланыштарды өнүктүрүү менен студенттер жана окутуучулар үчүн академиялык мобилдүүлүк программаларын өнүктүрүү, долбоорлоого катышууга умтулуу;

- Чет мамлекеттердин деңгээлинде окуу жайлар ортосунда байланышты чындоого багытталган келишимдерди өркүндөтүү;

- Илимий-изилдөө иштерин өнүктүрүү, илимий сунуштарды жана технологияларды өндүрүшкө кийирүү жана эл аралык илимий чөйрөлөр менен байланышты күчөтүү;

- Окуу жайдын курамына кирген структуралык бөлүмдөрдүн ортосунда түрдүү баскычтагы окуу пландарын жана программаларын кредиттик технологиянын алкагында түзүү;
 - БМУнун ички жана сырткы аттестациядан өтүүсүн, ошондой эле коомдук, эл аралык адистешкен аккредитациялык процедурадан өтүүсүн калыптандыруу;
 - Адистердин билим деңгээлин, квалификациясын магистратура, аспирантура, докторантура аркылуу жогорулатуу;
 - БМУнун финансы тармагын учур талабына ылайык жүргүзүү, ачык-айкын болууну шарттаган механизмдерди иштеп чыгуу;
 - БМУнун жалпы жамааты окуу жайды башкарууга катыша алууга мүмкүнчүлүк берүүчү менеджменттин башкы принциптерин ишке кийирүү;
 - Студенттерди, кызматкерлерди, окутуучуларды социалдык жактан коргоо системасын иштеп чыгуу, сапаттуу медициналык камсыздоого жетишүү, спорт, ден-соолукту чыңдоо борборлорун түзүү, бардык социалдык багыттагы маселелер боюнча даректүүлүк принцибин ишке ашыруу;
 - Жогорку билимдүү адистерди даярдоонун такталган социалдык буйрутмасын калыптандыруу, жардамга муктаж студенттердин окуусун кредиттөө, стипендияларды ыйгаруунун системасын иштеп чыгуу;
 - Республиканын стратегиялык өнүгүүсүн эске алуу менен эмгек рыногунун талабына ылайык учур талап кылган адистерди ачуу;
 - Мамлекеттик тилди өнүктүрүү;
 - Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө түздөн-түз салым кошуу;
 - Адам капиталына (билим берүүгө, илимге, маданиятка ж.б.) инвестиция тартуунун ыңгайлуу принциптерин иштеп чыгуу;
 - Таланттуу студенттерди, окутуучу жана кызматкерлерди колдоочу фонддорду түзүү;
- Бул программаларды аткаруу менен БМУда окуу-усулдук, илимий-изилдөө, эл аралык жана тарбиялык иштерди пландоо, уюштуруу жана текшерүү маселелери системалык негизге өтүп, университетти абрую жана имиджи көтөрүлөт.

I. БМУНУН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН НЕГИЗГИ МАКСАТТАРЫ, МИЛДЕТТЕРИ ЖАНА УНИВЕРСИТЕТТИ ӨНҮКТҮРҮҮНҮН СТРАТЕГИЯЛЫК БАГЫТТАРЫ

1.1. БМУну өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери

БМУнун негизги максаты 70 жылдан ашуун убакытта топтолгон тажрыйбаны, илимий-интеллектуалдык потенциалды активдүү колдонуу менен университетте изденүүнүн жана алга умтулуунун жагымдуу шарттарын жаратып, жаштарга заманбап, сапаттуу билим берүү. Жаштардын мекенчил, кесипкөй адис болуусуна жетишүү. БМУнун билим берүүдөгү өзгөчөлүгүн, салттуу сапатын, таалим-тарбия берүүдөгү тажрыйбасын сактап калуу, өнүктүрүү жана дүйнөдөгү билимдин, илимдин, маданияттын, инновациялык өнүгүү борборуна айландыруу болуп саналат.

Бул башкы максатка жетүүдөгү негизги милдеттер болуп:

- ☐ Факультеттерди жана кафедраларды эл аралык стандарттардын деңгээлиндеги атаандаштыкка туруштук берүүчү, рынок шарттарын терең өздөштүргөн, жогорку квалификациядагы адистерди даярдоого ылайык келген, заманбап шарттарга жооп берген деңгээлге жеткирүү;
- ☐ Илимий-техникалык прогресстин талаптарынын негизинде окутуу, илимий жана тарбиялык ишмердүүлүктү уюштурууну камсыз кылуу;
- ☐ Студенттердин окууга болгон кызыгуусун, маалыматтарды иликтөө жана анализдөө жөндөмдүүлүктөрүн ойготуу, өз алдынча иштөөгө аларды үйрөтүү жана кызыктыруу;
- ☐ Университеттин профессордук-окутуучулук курамынын жана студенттердин жоопкерчиликтерин жогорулатуу;
- ☐ Окуу процессинде алдыңкы ыкмадагы окутуунун заманбап технологияларын колдонуу жана аларды жайылтууга шарттарды түзүү;
- ☐ Окутууга керектелүүчү материалдык-техникалык базаны күчөтүп жана аны мезгил талабына ылайык деңгээлге жеткирүү;
- ☐ БМУда эл аралык долбоорлор жана байланыштар аркылуу илимий изилдөө иштерин, академиялык мобилдүүлүк программаларын кенейтүү;
- ☐ Чет мамлекеттерде билим алган студенттерди университеттин инновациялык билим берүүсүндө колдонуу;
- ☐ Университет менен өндүрүштүн, мамлекеттик уюмдар ортосунда байланышты тыгыздоо;
- ☐ Окутуучулардын жана студенттердин чыгармачылык менен иштөөсүнө, өзүн-өзү реализациялоосуна мүмкүнчүлүк жаратуу, окутуучулардын изденүүсүнө, студенттердин умтулуусуна жетишүү болуп саналат.
- ☐ Студенттердин ишке орношуусун жөнгө салуу, жумуш берүүчүлөрдүн ортосунда тыгыз байланышты орнотуу.

1.2. БМУну өнүктүрүүнүн тактикалык багыттары

БМУнун өнүгүүсүнүн тактикалык багыттары катары төмөнкүлөр белгиленет:

- Өнүгүү концепциясынын бардык багыттарында «Кафедра - Факультет - Ректораттын» бирдиктүү аракетине жетишүү;

- «Абитуриент – Студент - Адис» үч бурчтугунун негизинде пландуу өнүгүүгө умтулуу, б.а. орто мектептер менен БМУнун жана бүтүрүүчүлөрүнүн ортосунда байланышты күчөтүү;
- «Профессордук-окутуучулук курам – Илим изилдөө иши – Изилдөөнүн практикалык пайдаланышы» деген байланышта иш-чараларды уюштуруу жана аны турмушка ашыруу;
- «Профессордук-окутуучулук курам – Долбоор – Мобилдүүлүк - Жаны билим – ноу-хау» системасын өркүндөтүү;
- Адистерди даярдоонун бардык формаларын координациялоо (аудиториялык, өз алдынча иштер, өндүрүштүк жана диплом алдындагы практикалар) жана аларга интерактивдүү контекстти киргизүү;
- Кафедраларга бекитилген окуу дисциплиналары боюнча окутуунун жаны технологияларын пайдалануу менен окуу усулдук иштерди уюштуруу жана өткөрүү;
- Кафедралардын багыты боюнча илимий иштерди аткаруу, алардын жыйынтыктарын жарыкка чыгаруу (монография, макала, методикалык колдонмо) жана өндүрүшкө кийирүү;
- Аспирантура, докторантура аркылуу жогорку квалификациядагы илимий кадрларды даярдоо, университетте сапаттуу профессордук-окутуучулук курамды түзүү, кайра даярдоо курстарын уюштуруу менен алардын квалификациясын жогорулатуу, окутуучулардын окутуу сапатын көзөмөлдөө системасын иштеп чыгуу;
- Окутуунун дистанттык билим берүү системасын кийирүү жана дистанттык тестирилөөнү ишке ашыруу;
- Таланттуу, жөндөмдүү, шыктуу студенттерди, профессордук-окутуучу жана кызматкерлерди колдоочу ар түрдүү багыттагы фонддорду түзүү, кичи гранттарды берүү;
- Бүтүрүүчүлөр менен байланыштарды бекемдөө, карьера жана ишке орноштуруу борборунун ишин чыңдоо; анын сайты ачуу, сыймыктуу бүтүрүүчүлөр боюнча китепчелерди, журналдарды чыгаруу.

II. УНИВЕРСИТЕТТИ БАШКАРУУ

К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинде башкаруу системасы менеджменттин демократиялуулук, оптималдуулук, эффективдүүлүк жана ачыктык принциптерине негизделет. Бул принциптерге жетишүү үчүн университеттин [Байкоочу Кеңеши](#). Окумуштуулар Кеңеши, Окуу–методикалык кеңеши, Илимий-техникалык кеңеши ж.б.дын аткаруучу функциялары такталып, алардын иш-пландары бирин-бири толуктай турган таризде түзүлөт. Ал эми университеттин эң жогорку органы болгон Окумуштуулар Кеңешинде кабыл алынган чечимдердин аткарылышы ректорат тарабынан жүргүзүлүп, Байкоочу кеңеш тарабынан көзөмөлдөнөт. Алардын жыйынтыгы зарыл учурда университеттин Окумуштуулар Кеңешинде кайрадан каралат, талкууланат жана чечим кабыл алынат.

Окумуштуулар Кеңешине жардамчы органдар болуп окуу-усулдук, илимий-техникалык кеңештер жана финансы–экономикалык, факультеттердин окуу-методикалык кеңешмелери, кадрлар боюнча, студенттер боюнча комиссиялар ж.б. саналат. Алар өз багыттары боюнча зарыл болгон жоболорду, көрсөтмөлөрдү, структуралык документтерди ж.б. керектүү материалдарды, ошондой эле окуу жайдагы структураларды текшерип, таанышып чыккандан кийин справкаларды даярдап, Окумуштуулар Кеңешине алып чыгып, керектүү чечимдерди кабыл алып, аны аткаруу үчүн ректоратка, структуралык бөлүмдөрдүн жетекчилерине, борборлордун директорлоруна, декандарга жана кафедра башчыларына жиберип турат жана анын аткарылышын көзөмөлдөйт.

2.1. Университетте башкарууну өнүктүрүүнүн негизги багыттары жана оптималдаштыруу чаралары

БМУда башкаруунун негизги максаты болуп анын ишмердүүлүгүн оптималдаштыруу жана эффективдүүлүгүн көтөрүү саналат. Бул максатта университеттеги башкаруу системасын жакшыртуу үчүн:

- ❖ Университеттин проректорлорунун, декандарынын, департамент жана бөлүмдөрдүн жетекчилеринин кызматтык укуктары кеңейтилет жана өзү тейлеген тармакта жоопкерчилиги күчөтүлөт;
- ❖ Структуралык бөлүмдөрдө жана факультеттерде кадрларды тандоо ачык айкын чечилүүгө басым жасалат;
- ❖ Жетекчи адистердин жогорку маданияттуулугуна, гумандуу иш алып баруусуна, этикалык нормаларды сактоосуна жетишилет;
- ❖ Кадрлар башкармалыгынын кызматкерлеринин кызматтарынын иштөө стилин, методдорун оптималдаштырууну өнүктүрүү. Иш кагаздарды аткаруунун эрежелери жана тартиби бекитилген жоболордун жана Кыргыз Республикасынын мыйзам чегинде аткаруу талап кылынат.
- ❖ Окуу жайда структуралар тарабынан берилүүчү эң негизги отчеттордун формалары, университетке зарыл болгон маалыматтардын тизмеси такталып аларды берүү мөөнөттөрү белгиленет жана аларды алуу автоматташтырылат (Системалоо жана базалар менен иштеген программаларды пайдалануу);
- ❖ Университетте коомдук Байкоочу кеңеш түзүлөт жана финансылык иш аракеттерди көзөмөлдөөнү коомдук Байкоочу кеңеш колго алуусунун негиздери түзүлөт;
- ❖ «Төмөндөн жогору карай» принцибинин негизинде иш алып баруу үчүн ар бир бөлүмдүн жетекчилеринин түздөн-түз, электрондук (Интранет тармагында) ж.б. жолдор менен ректоратка болгон байланышы күчөтүлөт жана ректораттын жалпы жамаат менен болгон байланышы да жолго коюлат.
- ❖ Ар бир жетекчинин интернет тармагы аркылуу жамаат менен болгон тыгыз маалымат алмашуусу күчөтүлөт. Ачык айкындуулукка, маалыматтарды кенири алуусуна шарттар түзүлөт.
- ❖ Университеттин веб сайтында кенири маалыматтар коюлуп, ар бир структуралык бөлүм үчүн маалымат бети коюлат.

2.2. Университеттин ишмердүүлүгүн өркүндөтүүнүн приоритеттик багыттары

- ✚ Университеттин башкаруу ректоратына, факультеттердин декандык кызмат ордуна, кафедралардын жетекчилигине ишке жөндөмдүү, интеллектуалдык потенциалы жогору, окуу жай үчүн күйүп-жанган, патриот адистин келишин камсыз кылуу жаатында ачык-айкындык принцибинин негизинде иш алып барылат;
- ✚ Биргелешкен атайын фонддорду түзүү жаатында, кошумча каражаттардын булагын табуу багытында иш алып барылат;
- ✚ Университетте башкаруунун автоматтык (электрондук) системасы кийирилет;
- ✚ Студенттерди, магистранттарды жана аспиранттарды изденүүгө үйрөтүү үчүн БМУнун астында бизнес, инновациялык борборлору, илимий-изилдөө институттары уюштурулат;
- ✚ БМУда эң алдыңкы илимий-технологиялык, медициналык ж.б. багыттардагы парктар түзүлүүгө мшүмкүнчүлүктөр изделет;
- ✚ Университеттин окуу-материалдык базасы ар бир адистикке ылайык мезгил талабына жараша модернизацияланат, жабдылат жана өнүктүрүлөт;
- ✚ Билим берүүнүн инновациялык ыкмаларын окуу процессине кийирүүгө жана пайдаланууга толук колдоо көрсөтүлөт;
- ✚ Билимди баалоонун жаңы ыкмаларын кийирүү жана пайдаланууга шарт түзүлөт;
- ✚ БМУнун Окумуштуулар Кеңешин кенейтилген түрдө өткөрүү практикаланат. Факультеттердеги жакшы иштер жалпы университетке жайылтылат;
- ✚ Болон процессин жайылтуу жана эки денгээлдеги билим берүүнү кийирүү максатта окутуучулар, администрация үчүн семинар, тренингдер өткөрүлүп турат;
- ✚ Европанын жана АКШнын алдынкы тажрыйбаларын пайдалануу менен университетте инновациялык өнүгүүнү ишке ашыруу;
- ✚ Университеттин башкаруучу кызматкерлерин тажрыйба алмашуусун күчөтүү;

III. ОКУУ ИШТЕРИ

3.1. Окуу иштерин өркүндөтүүнүн стратегиялык максаттары

Окуу иштерин уюштуруу жана өркүндөтүү университеттин эң башкы миссиясы болуп эсептелет. Ошондуктан, БМУда билим берүү процессин жогорку денгээлге көтөрүү үчүн төмөнкү стратегиялык максаттарды чечүүнү алдына коёт:

- ✓ Жогорку кесиптик билим берүүнүн мазмунун, окутуунун деңгээлин жана сапатын билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарынын, жогорку жана орто билим берүүнүн укуктук-нормативдик актыларынын жана Кыргыз Республикасынын билим берүү мыйзамдарынын негизинде уюштуруу;
- ✓ 2011-2012-окуу жылынан баштап жогорку кесиптик билим берүүнүн эки баскычтуу “Бакалавр – Магистр” системасына өтүүгө толук даярдыктарды көрүү жана камсыз кылуу;
- ✓ Студенттердин ийкемдүү жана вариативдик индивидуалдуу билим алуу траекториясын курууну камсыз кылуу, компетенттүүлүк ыкмасынын негизинде бүтүрүүчүлөрдү кесипке даярдоо;
- ✓ Европалык кредиттик окутуу системасын киргизүү жолу менен студенттердин академиялык мобилдүүлүгүн кеңейтүү жана БМУнун бүтүрүүчүлөрүнүн дипломдорунун чет өлкөлөрдө таанылышын камсыз кылуу;
- ✓ Бүтүрүүчүлөргө теориялык билимдерди практикада колдоно алышы үчүн практикалык сабактарга жана окуу, өндүрүш практикалардын санын көбөйтүү, алардын сапатын күчөтүү жана эл аралык денгээлге чыгаруу;
- ✓ Үзгүлтүксүз билим алуу шартында студенттердин өз алдынча билим алуу жөндөмдүүлүктөрүн, ой-жүгүртүүлөрүн, өзүн-өзү өркүндөтүүгө болгон муктаждыктарын калыптандырууга жетишүү;
- ✓ Жаратылыш, коом, техника, маданият, искусство жөнүндө тийиштүү деңгээлде системалуу билим алууну камсыздоо, адамзаттык баалуулуктарды, инсандык мыкты сапаттарды студенттердин ан-сезимине синирүү;
- ✓ Студенттердин кызыкчылыктарын, жөндөмдүүлүктөрүн, ой-жүгүртүүлөрүн, таанып-билүүчүлүк жана практикалык билгичтиктерин калыптандыруу жана өнүктүрүү;
- ✓ Илимий, саясий, экономикалык жана укуктук баалуулуктарды туура багытта берүү жана калыптандыруу;
- ✓ Студенттерди демократиялык процесстердин баалуулуктарын туура түшүнүүгө жана ага активдүү катышууга тарбиялоо;

Бул стратегиялык максаттарга жетишүү үчүн:

- ✚ 2011-2012-окуу жылынан баштап жогорку кесиптик билим берүүнүн адистиктеринин окуу пландарын эки денгээлдеги мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде кайрадан иштеп чыгуу, жумушчу окуу пландарды түзүү, типтүү жана жумушчу программаларды жаңылоо зарыл;
- ✚ Билим берүүнүн инновациялык ыкмаларын жана салттуу ыкмаларын айкалыштырууга эвристикалык мамиле жасоого жана пайдаланууга жетишүү;
- ✚ Билим берүүдө жаңы усулдарды колдонуп, сапаттуу сабак өткөн окутуучуларга материалдык жана моралдык стимулдарды жана алардын эмгегин университет үчүн кошкон салымына жараша баалоо;
- ✚ Баалоо системасын киргизүү үчүн ар бир 3 жылда аттестациядан өткөрүүб аттестация үчүн комиссия ачык-айкындык негизде уюштурулуп, жобосу иштелип чыгышы зарыл;

- ✚ Студенттердин билим алууга болгон кызыгууларын мекенге, окуу жайга, ата-энеге, эл-журтка болгон патриоттук сезимин ойготуу жолу менен жогорулатуу;
- ✚ Кафедралардын окуу иштерин өнүктүрүүдө окутулуучу дисциплиналардын практикалык маанисине басым жасоо;
- ✚ Предметтер боюнча мамлекеттик тилдеги окуу-усулдук колдонмолорду, окуу китептерди даярдоонун сапатын жакшыртуу үчүн профессордук-окутуучулук курамга материалдык стимулдарды жаратуу;
- ✚ Адистиктердин негизги предметтерин окутууга, алардын окуу-лабораториялык базасын түзүүгө финансылык ресурстарды бөлүү;
- ✚ Окуу-жайдын жалпы материалдык-техникалык базасын ар түрдүү финансылык булактарды пайдалануу аркылуу күчөтүү. Окуу процессин сапаттуу кадрлар менен камсыздоо. Республикадагы жана чет мамлекеттеги адистиктерди келишим менен окуу процессине тартуу;
- ✚ Илимий-практикалык иштерди жүргүзүү аркылуу өндүрүш менен байланышты окуу күчөтүү;
- ✚ Максаттуу кабыл алуунун алкагында тапшырган студенттер менен үч тараптуу (Студент – ЖОЖ – Мекеме) келишим түзүү;
- ✚ Окутуунун сапатын көтөрүү үчүн КР университеттеринин арасында академиялык мобилдүүлүк программаларын өнүктүрүү;
- ✚ Чет мамлекеттер менен келишимдин негизинде студенттердин билим алуусун колдоо;
- ✚ Окутуучулардын тажрыйбасын өркүндөтүү үчүн жыл сайын тажрыйба алмашуу программаларын колдоо;

3.2. Окутуунун сапатын өркүндөтүү маселелери

- ◆ Билим, илим тармагындагы дүйнөлүк өзгөрүүлөр окутуунун сапатын көтөрүүнү, бирдиктүү системага түшүрүүнү жана аны жаныча башкарууну талап кылууда. Ага жетишүү үчүн төмөнкү багыттагы жумуштарды аткаруу зарыл:
 - ◆ окуу процессине дүйнөлүк билим берүү системасындагы (Болон) талаптарга ылайыкташтырылган мамлекеттик стандарттардын, типтүү программалардын жаңы үлгүлөрүн иштеп чыгуу жана анын талабына жооп берүүчү окутуучулук кадрларды кыска мөөнөттүү стажировкалар, магистратура, аспирантура жана докторантурага жиберүү аркылуу даярдоо. Бул үчүн мамлекеттик стандарттарды кайрадан анализдеп жергиликтүү шарттарга жана өлкөнүн 10-20-жылга карата өнүгүү стратегиясына ылайыкташтыруу;
 - ◆ материалдык-техникалык, окуу-лабораториялык базаларды учурдун талабына ылайык модернизациялоо (виртуалдык лабораторияларды, вебинардык семинарларды ж.б.), дистанттык окутуу системасын күчөтүү, телекоммуникациялык жана информациялык системаларды калыптандыруу;
 - ◆ жогорку квалификациялуу кадрларды окуу процессине тартуу, иштеп жатышкан окутуучулук курамды кайра даярдоо максатында жакынкы жана алыскы мамлекеттерден күчтүү адистерди кыска мөөнөткө келишимдин негизинде чакырууну турмушка ашыруу;
 - ◆ окуу жайдын профессордук-окутуучулук курамын жыл сайын бир жакынкы жана алыскы мамлекеттердеги квалификациясын жогорулатуу институттарынан, факультеттеринен же илим-изилдөө институттарынан (борборлордон) өткөрүү;
 - ◆ окуу жайдын окутуучуларынын жана студенттеринин компетенттүүлүгүн стажировкаларга, практикаларга ж.б. жиберүү аркылуу арттыруу;
 - ◆ БМУга алдыңкы абитуриенттерди тандап алуу үчүн жыл бою маркетинг адистеринин активдүү иштөөсүн камсыздоо (мектептер менен үзгүлтүксүз иштешүү, окуучулар арасында предметтик олимпиадаларды, техникалык, информатикалык, дизайндык ж.б багыттагы конкурстарды такай уюштуруу, мугалимдер арасында окуу-методикалык конференцияларды өткөрүү, ж.б.). Университетке кабыл алуу иш чараларын айкындаштыруу жана билимдүү, тарбиялуу абитуриенттерди тандап алуу;
 - ◆ Студенттердин билим деңгээлин көзөмөлдөөнүн жаңы ишенимдүү информациялык системасын толук ишке киргизүү (ЗАО Тартип сыяктуу ишканалар менен тыгыз иш алып баруу);
 - ◆ Илимий китепканадагы негизги окуу китептерин, монографияларды, диссертацияларды, авторефераттарды, илимий, илимий-популярдык макалаларды систематикалык түрдө электрондук формага өткөрүү жана толугу менен электрондук байланышка негизделген автоматташтырылган китепкананы өркүндөтүү жана ишин улантуу, б.а. окутуунун электрондук автоматташтырылган информациялык жана телекоммуникациялык каражаттарын колдонууну кеңейтүү.
 - ◆ Окуу процессинин жүрүшүндө ар бир окутуучунун лекциялык, практикалык сабактарынын денгээли тууралуу студенттердин арасында ачык-айкын сурамжылоо жүргүзүү, анын негизинде тиешелүү чечимдерди кабыл алуу;
 - ◆ Илимий даражасы бар тажрыйбалуу окутуучулардын ачык сабактарына жаш окутуучулардын катышуусуна шарт түзүү; сабак берүүдө мультимедиялык технологияларды пайдаланууга шарттоо;
 - ◆ «Рейтингдик интенсивдүү модулдук окутуу технологиясын» колдонууну жаңы деңгээлге көтөрүү, инновациялык жолдорун табуу.
- ◆ **Окуу процессинин сапатын жогорулатуу үчүн төмөнкүдөй материалдык-техникалык базалар менен камсыздалат:**
 - ▣ Окуу аудиториялары, лекциялык залдар, лабораториялар, кабинеттер, окуу залдар заманбап окуу эмеректери менен жабдылат;

- ▣ Лабораториялык-практикалык сабактар көрсөтмө куралдар, дидактикалык каражаттар менен камсыз болот;
- ▣ Ар бир кафедранын карамагында мультимедиялык класстар болуп, жаңы жабдуулар, окуу каражаттар (дисктер, аудио-видеокаражаттар, кинофильмдер) менен толукталып турат;
- ▣ Окуу процесси практика менен тыгыз байланышта жүргүзүлөт;
- ▣ Сырттан окуган студенттер үчүн дистанттык окуу формасы жандандырылат жана кенири жайылтылат;
- ▣ Лекциялык, семинардык жана практикалык сабактарды өтүү үчүн учурдун талабына жооп бере турган микрофон, телевизор, компьютер, видеопроектор, электрондук доскалар менен камсыздалган видеозалдар ачылат;
- ▣ Университет окуу китебин, методикалык колдонмолорду түзүү үчүн гранттык каржылоону тендер жарыялоо жолу менен уюштурат.

IV. ИЛИМ ИЗИЛДӨӨ ИШТЕРИ.

4.1. Илим изилдөө иштерин өнүктүрүүнүн стратегиялык максаттары жана милдеттери

Окуу жайда эмгектенген илимпоздордун илим-изилдөө иштеринин стратегиялык максаттары болуп, биринчиден, Кыргыз Республикасында приоритетүү деп белгиленген илимий багыттары менен дал келүүсү; экинчиден, окутуучулардын, аспиранттардын, илимий кызматкерлердин, магистранттардын жана студенттердин илимий изилдөө иштеринин жыйынтыктары Республиканын экономикалык, социалдык жана маданий, руханий өнүгүүсүнө салым кошуусу эсептелет.

Бул максаттарга жетишүү үчүн төмөнкү милдеттерди аткаруу керек:

- ◆ Азыркы учурга чейин ЖОЖдордун илимий бөлүмдөрү теориялык жыйынтыктарды жана жалпылоолорду текст тибинде жаратып келет. Мындан кийинки учурларда технологиялык, инновациялык парктарды, бизнес борборлорду, юридикалык жана социалдык клиникаларды, илимий лабораторияларды, илимий изилдөө институтту түзүү аркылуу окуу жайдын илимпоздору илимий жыйынтыктарды материал, продукция, буюмдар, каражаттар тибинде берет;
- ◆ Технологиялык, инновациялык борборлордун ишмердүүлүгүнүн жүргүзүлүүсүнүн негизинде лицензияларды жана патенттерди алууга жетишүү жана студенттер, магистранттар бул борборлордо курстук жана дипломдук жумуштардын (проекттердин), магистрдик диссертациялардын рамкасында конкреттүү түзүлүш, деталь, материал, жыйынтыктоочу сунуш жасоого жетишүү;
- ◆ Окуу жайлар, академиялык институттар жана тармактык илимий изилдөө институттарынын интеграциясын камсыздоо (биргелешкен илимий лабораторияларды, профилдик биргелешкен илимий институттарды, проекттерди жана илимий, технологиялык, өндүрүштүк фирмаларын түзүү жана академиялык кызматкерлердин педагогикалык процесске тартуу);
- ◆ Илимий изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын, сунуштарын, жаңы иштелген технологияларды коммерциализациялоо;
- ◆ Окуу жайдын студенттерин, жаш окутуучуларын окуу жайдагы мамлекеттик грант боюнча аткарылган илим изилдөө темаларына активдүү тартуу жана өндүрүш тармактары жана келишимдик изилдөөлөрдү жүргүзүү;
- ◆ Мамлекетибиздин тили, адабияты, тарыхы жана гуманитардык багыттагы тарбиялык мааниси бар изилдөөлөрдү күчөтүү;
- ◆ Илимий кадрларды даярдоодо коомдун өнүгүү багыты менен дал келүүсүн шарттоо;
- ◆ Кандидаттык жана доктордук диссертацияларды коргоо боюнча консультациялык ишмердүүлүктү уюштуруу;
- ◆ Ар бир кафедранын илимий багытын так аныктоо жана ошол багытта иш алып баруу;
- ◆ Илимий мектептери бар илимпоздорго комплекстүү колдоо көрсөтүү;
- ◆ Турмушка зарыл болгон илимий маселелерди чечүү үчүн университет тарабынан кичи гранттарды жарыялоо;
- ◆ Илимий изилдөөдө инновациялык көз караш менен заманбап талабында иш жүргүзүү.

4.2. Жогорку квалификациялуу илимий кадрларды даярдоонун багыттары

- ▣ Илим изилдөө багытында жаш окутуучуларга багыт берүүчү иштерди уюштуруу;
- ▣ Аспиранттар жана изденүүчүлөр үчүн жергиликтүү ишкана жана мекемелер менен маалымат алмашуу максатында келишимдерди түзүү;
- ▣ Университеттен чыккан илимий жыйнакты (журнал) КР УАКтын талаптарына ылайык басып чыгаруу;
- ▣ Жогорку квалификациялуу кадрларды даярдоо үчүн чет өлкөлөр менен байланышты өнүктүрүү;
- ▣ Университетте Жаш Окумуштуулардын Кеңешинин ишин өркүндөтүү;
- ▣ Окутуучулардын аспирантура, докторантурада окуусуна, илимий стажировкаларда болуусуна керектүү шарттарды жаратуу;
- ▣ Республикадагы, чет мамлекеттеги белгилүү окумуштууларды келишим менен университетке кыска мөөнөттөргө чакыруу;
- ▣ Илимий мектептерди түптөө жана аларга ар тараптан колдоо көрсөтүү;
- ▣ Республикалык, Эл аралык илимий практикалык конференцияларга университеттин окумуштууларынын катышуусуна мүмкүнчүлүк түзүү жана бекер негизде макала жарыялоону жөнгө салуу;

- ✘ Ар бир адистик боюнча заманбап жабдылган, бардык шарты бар, илимий темалар үчүн керектүү курал-жарак, приборлор, реактивдер, адабият менен камсыз болгон илимий-лабораторияларды түзүү;
- ✘ Илим менен алектенген окутуучу, аспирант, студенттер үчүн жумушун аткарууга моралдык, материалдык, финансалык жактан толук колдоолордун берилишин шарттоо;
- ✘ Илимий командировка, стажировка, экспедицияларга, эксперименттерге ар тартуу колдоо көрсөтүү;
- ✘ Таланттуу студенттерди илимий иштерге тартуу, аларга колдоо көрсөтүп, стимулдарды берүү, студенттик илимий конкурстарды? Республикалык жана эл аралык конференцияларды жарыялоо;
- ✘ Кафедралардагы ар бир окутуучунун (ошондой эле, ар бир илимий жетекчинин) өз алдынча илимий темасынын изилдөөсүнүн жыйынтыгын мезгил-мезгили менен талап кылууну жогорулатуу;
- ✘ Жыл сайын аспирант менен изденүүчүлөрдүн аттестациясын өткөрүү жана аттестациянын жобосун иштеп чыгаруу;
- ✘ Илимий мектеби бар окумуштуулар тарабынан аспирант, изденуучулорго илимий изилдөө иштерди алып баруу жөнүндө колдонмо иштеп чыгаруу;
- ✘ Жаш окумуштуулардын илимге кызыкчылыгын арттыруу максатында атайын семинар, тренингдерди өткөрүү;
- ✘ Студенттердин арасында илимий изилдөө иштерине катышууга кызыктыруу максатында, тандалган окуучуларды мобилдүүлүк программаларына тартуу;
- ✘ Илимий курал жабдыктарды жыл сайын көбөйтүү жана өркүндөтүү;

4.3. Илим изилдөөнүн жыйынтыктарын өндүрүшкө кийирүү аркылуу мамлекетти өнүктүрүүгө салым кошуу

- ✚ Жакынкы 10-20 жылдарга зарыл болгон илимий-техникалык, гуманитардык ж.б. багыттардагы проблемаларды аныктоо жана бул багыттар боюнча илимий кадрларды даярдоо, илимий-техникалык, социалдык проекттерди даярдоо жана анын үстүнөн иштөө;
- ✚ Областык деңгээлде илимий-техникалык комиссияларды (кеңештерди) түзүүгө жетишүү жана анын ишмердигин конкреттүү илимий маселелерди чечүүгө багыттоо;
- ✚ Областтагы өндүрүш ишканалары менен биргеликте технологиялык жана инновациялык борборлорду түзүү;
- ✚ Туристтик маалымат, укуктук маалымат өнүгүү жана инновация борборлорунун өнүгүүсүн улантуу; Социалдык жардам берүү, коргоо, жапа чеккен аялдар менен иштөө, консультация борборлорун ачууга умтулуу;
- ✚ Эл аралык илимий программалар менен иштөө үчүн маалыматтарды өз убагында алуу, атайын кааналарды түзүү жана окутуучуларга кошумча тил үйрөнүү үчүн шарттарды түзүү.
 - Ал эми илимий иштердин жыйынтыктары төмөндөгүдөй ийгиликтерге алып келет:
 - илимий иштердин алга жылышына шарт түзүлөт;
 - университеттин өндүрүштүк-технологиялык паркынан чыккан продукциялар университетти рекламалайт;
 - университеттин финансы-экономикалык ишмердигин чыңдайт;
 - Борборлордун иши коомчулукка кошумча социалдык колдоо алып келет.

V. СОЦИАЛДЫК ӨНҮКТҮРҮҮ ЖАНА ТАРБИЯЛЫК ИШТЕР

5.1. Социалдык өнүктүрүү жана тарбиялык иштердин максаттары, милдеттери жана багыттары

Кыргыз Республикасынын азыркы учурдагы социалдык жана экономикалык абалы, дүйнөнүн глобалдашуу процесси окуу жайда социалдык өнүктүрүү, тарбиялык жана ден-соолукту чыңдоо иштеринин усулдарын жаңылоону талап кылат.

Студенттерди, окутуучуларды жана кызматкерлерди социалдык жактан коргоо, аларга ыңгайлуу шарттарды түзүү үчүн университет төмөнкү милдеттерди аткаруусу зарыл:

- Учурдагы коомдун социалдык-идеологиялык абалын эске алуу менен жаштарды руханий жаңыланууга чакыруу;
- “Сергек жашоо, жаңылыктарга умтулуу, эмгектенүү, ден-соолукту чыңдоо, жашоонун деңгээлин көтөрүүнүн негизи” - деген принципти туу тутат;
- Жаштарды эмгекке үйрөтүү, толеранттуулукка тарбиялоо, илим-билимге умтулуу, пайдалуу жумушка тартуу университеттин жамаатынын милдеттеринин негизгиси деп эсептейт;
- Маданий борборлордун иштерин жакшыртуу, кураторлук иштерди жандандыруу, жаштар уюмдарын күчөтүү азыркы учурдагы окуу жайдын милдети деп тааныйт;
- Университет майыптарга жана улгайган жарандарга жардам берет, энеликти жана балалыкты коргоо, социалдык жардам көрсөтүүнү жакшыртуу иш-чараларын күчөтөт;
- Массалык спорттун түрлөрүн студенттер арасында жайылтуу жана андан ары өркүндөтүү учурдун маселеси. Студенттердин өз алдынчалыгын арттыруу (мисалы, окуу жайда студенттик өкмөт ж.б. түзүү) жана өзүн-өзү камсыздоо психологиясына тарбиялоо азыркы жана келечектеги чоң маселе.

Бул милдеттерди аткаруу үчүн ЫМУ төмөнкү багыттагы иштерди жүргүзөт:

- ❖ Түрдүү спорттук секцияларды ачуу, алардын жетекчилерине материалдык-моралдык жактан стимул көрсөтүү;
- ❖ Студенттер арасында маданий-массалык, педагогикалык жана психологиялык, укуктук иш чараларды уюштуруп өткөрүү үчүн материалдык, моралдык шарттарды түзүү, аларды активдештирүүгө карата багытталган ишмердүүлүктү жүргүзүү;
- ❖ Студенттер арасында түрдүү тарбиялык маанидеги иш чараларды: КВН, тегерек стол, дебат, дискуссия тынымсыз уюштуруу;
- ❖ Мыкты окуган студенттерге кызыктыруучу жолдомолор берилип, чет элдик окуу жайларга окуганга, практикадан өткөнгө, тилдик кыска мөөнөттүү курстардан өткөнгө, стажировкаларга жөнөтүү;
- ❖ Факультеттердин базасында кичи спорттук аянтчаларды уюштуруу, студенттер, кызматкерлер үчүн жыл сайын спорттук мелдештерди өткөрүү;
- ❖ Окуу жылынын башталышында окутуучулардын жана студенттердин ден-соолугун аныктоо, профилактикалык иштерди жүргүзүү жаатындагы жумуштарды уюштуруу;
- ❖ Профессордук-окутуучулар курамынын ден-соолугуна, дем алуусуна, жакшы жашоосуна профсоюз тарабынан мүмкүн болушунча оптималдуу шарттарды түзүп берүү;
- ❖ ҮМУда мекенчилдикке жана патриоттуулукка тарбиялоонун заманбап формаларын иштеп чыгуу;
- ❖ Интеллектуал, чыгармачыл инсандар менен жолугушууларды, пикир алышууларды дайыма уюштуруу;
- ❖ Үймандуулукка, кайрымдуулукка, адамгерчилик сапаттарга чакырган иш чаралардын комплекстүү, заманбап формаларын иштеп чыгуу;
- ❖ Областтык денгээлде өткөрүлгөн спорттук, маданий, чыгармачыл иш чаралар аркылуу ҮМУнун коомдук аброюн арттыруу;

Тарбиялоонун табиятын өзгөртүп төмөнкүдөй принциптерди пайдалануу сунуш кылынат.

- адамгерчиликтүү мээримдүү (гумандуу) мамиле принциби;
- жаратылышка ылайыктуулук принциби;
- инсанчыл-жекече (принцип лично-индивидуального подхода);
- мамиле жасоо принциби;
- тарбия ишине инсанчыл- ишмерчил мамиле принциби;
- турмуш менен байланыштуулук принциби;
- өнүктүрүп тарбиялоо принциби;
- тарбияны уюштуруунун көп варианттуулугу жана ийкемдүүлүк принциби;
- коллективде тарбиялоо принциби;
- үлгүлүү өрнөктөргө таянуу принциби;
- окутуунун жана тарбиялоонун биримдиги принциби;

VI. КАДРЛАРДЫ ДАЯРДОО ЖАНА БИЛИМ БЕРҮҮНҮН САПАТЫН ӨНҮКТҮРҮҮ

6.1. Окутуунун сапатын жогорулатуунун негизги жолдору

- ◆ ҮМУнун эл аралык аккредитациядан өтүүсүнө керектүү документтерди өздүк аттестациядан структураларды өткөрүү аркылуу даярдоо;
- ◆ Университеттин кызматкерлеринин сапаттуу билим берүү системасына өтүүсүнүн принциптерин иштеп чыгуу;
- ◆ Университеттеги иштеген бардык кызматкерлерге кызматтык милдеттерин так аткаруусу сапаттык билим берүүнүн эң негизги талап экендигин жеткирүү;
- ◆ Кызматтык милдеттерди аткаруудагы кемчиликтерди, тартип бузууларды материалдык стимулдаштырууда эсепке алуу;
- ◆ Компьютердик жана медиа каражаттардын сапаттуу иштешине, сабактардын медиа каражаттар менен коштолушуна жетишүү, аларды сапаттуу сактоого жоопкерчиликти күчөтүү;
- ◆ Ар бир адистик боюнча окуу-лабораториялык жабдуулардын абалын аныктоо жана аларды камсыздоо боюнча реалдуу иш чараларды аткаруу;
- ◆ Китеп фондун толуктоо максатында тажрыйбалуу окутуучу-адистер менен окуулуктарды жазуу боюнча келишимдер түзүү;
- ◆ Педагогикалык эмес адистиктердин кафедра башчыларына сабакка педагогикалык анализ берүүнү үйрөтүү семинарларын өткөрүү;
- ◆ Автордук сабактардын, туруктуу ачык сабактардын өткөрүлүшүнө жетишүү;
- ◆ Университеттин автоматташтырылган системасында кафедралар боюнча профессордук-окутуучулук курамдын рейтингин аныктоого тиешелүү маалыматтык базаны камсыздоо жана аныктоого жетишүү;
- ◆ Өздүк тренерлер, Республиканын чыгаан профессорлорун университетке чакыруу аркылуу профессордук-окутуучулук курамдын квалификациясын өркүндөтүү боюнча кыска мөөнөттүү курстарды уюштуруу;
- ◆ Профессордук-окутуучулук курамды аттестациялоонун жобосун кайра иштеп чыгуу;
- ◆ Студенттердин билимин баалоонун жаңы технологияларын кийирүү, текшерүүнүн түрдүү формаларына ылайыкталган материалдардын банкын түзүү аркылуу объективдүүлүгүн камсыздоо;
- ◆ Сабактарга өз ара катышууну активдештирүү, анын маалымдуулугун камсыздоо;
- ◆ Заманбап технологияларды жайылтуу боюнча иш чараларды жүргүзүү ж.б.

6.2. Эл аралык аккредитациядан өтүүгө карата иш-чаралар

Эл аралык аккредитациядан университетти өткөрүү Кыргызстандагы жогорку окуу жайлардын арасында БМУнун рейтингин, имиджин көтөрөт жана дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине активдүү кирип кетүүсүнө шарт түзөт. Бирок, бул багытта ийгиликке жетишүү үчүн БМУнун жалпы жамаатынын мындай жумуштун зарылдыгын сезүүсү, талыкпаган чыгармачыл эмгек, убакыт жана инвестиция талап кылынат.

Эл аралык аккредитациядан өтүү үчүн төмөнкү эң негизги иш-чараларды аткаруу зарыл:

- ✚ Университетте сапаттын менеджмент системасын ишке ашыруунун планын иштеп чыгуу;
- ✚ Бул системаны ишке ашырууга жооптууларды аныктоо, аларды даярдоо;
- ✚ Ички сапатты аныктоочуларды даярдоо;
- ✚ Бул системага өтүүгө керектүү болгон документтерин даярдоо;
- ✚ Сапаттын менеджмент системасын кийирүү;
- ✚ Факультеттерде ички аудит жүргүзүү жана иш планга түзөөлөрдү кийирүү;
- ✚ Сертификациялык аудит жүргүзүү.

Бул иш чараларды сапаттуу аткаруу төмөнкүлөргө негизделет:

- ✚ Сапаттын менеджмент системасынын элементтерин иштеп чыгуу жана кийирүү;
- ✚ Менеджмент системасындагы тобокелдиктин (риск) элементтерин иштеп чыгуу жана кийирүү;
- ✚ Илим изилдөөлөрдүн сапат менеджментинин компьютердик системасын иштеп чыгуу жана кийирүү;
- ✚ Жакынкы 3-4 жыл аралыгында ондон ашуун адистикти эл аралык аккредитациядан өткөрүүгө жетишүү.

VII. ЭЛ АРАЛЫК БАЙЛАНЫШТАР

7.1. Эл аралык байланыштын стратегиялык максаттары, милдеттери

БМУдагы эл аралык байланыштын стратегиялык максаты болуп университетти дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине алып чыгуу, жогорку билим берүү системасынын дүйнөлүк стандартына умтулуу жана ага жеткирүү, окуу жайдын билим, илим, финансы-экономикалык ишмердүүлүгүнө зарыл болгон нормативдик негиздерди кеңейтүү жана ага шарт түзүү болуп саналат. БМУда бүгүнкү күндө эл аралык байланыштын денгээли жогору, бул денгээлди мындан ары да ушундай кармап турууга бүт иш аракет жумшалуу зарыл.

Бул максатка жетишүү үчүн БМУда окуу процесстин деңгээлин жогорулатуу, башка чет мамлекеттик жогорку окуу жайлар менен тыгыз байланышта болуу жана окуу процессине, адистиктин деңгээлин жогорулатуучу негизги иштерге келишимдерди түзүү зарыл.

Азыркы учурда эл аралык байланышты күчөтүү үчүн эң негизги маселелер:

- ✚ окутуучулардын чет тилдерди окууга стимулдаштыруу жана шарт түзүп берүү;
- ✚ чет мамлекеттерде университеттер менен байланышты күчөтүү;
- ✚ университеттеги билим берүүнү экспорттоо жана импорттоого зарыл болгон чыныгы негиздерди жаратуу жана өнүктүрүү;
- ✚ эл аралык билим жана илим мейкиндигиндеги жүрүп жаткан процесстерге маркетингдик изилдөөлөрдү жүргүзүү;
- ✚ студенттер жана окутуучулар үчүн академиялык программаларды кенери таркатуу жана тапшырууга шарт түзүү;
- ✚ окутуучуларга долбоор жазууну үйрөтүү боюнча семинар, тренингдерди өткөрүү;
- ✚ чет мамлекеттердин элчиликтери менен карым катнашты улантуу;
- ✚ эл аралык уюмдар менен иш алып баруу;
- ✚ студенттер жана окутуучулар менен “Ачык эшик” иш аракеттерин уюштуруу;
- ✚ Чет мамлекеттердин өкүлдөрүн университетке лекцияларды өткөрүүгө чакырып келүү;
- ✚ Башка университеттер менен макалаларды иштеп чыгаруу ишин жөнгө салуу.

7.2. Чет элдик окуу жайлар, эл аралык уюмдар ж.б. менен болгон ишмердүүлүктү күчөтүү багыттары

- ✚ Окуу процессинин негизги проблемаларын чечүү максатында жана университеттин, факультеттин, кафедралардын негизги ишмердүүлүктөрүн күчөтүү үчүн чет элдик окуу жайлар менен байланышуу жана университеттин профессордук-окутуучулук курамына окуу-илимий стажировкаларды уюштуруу;
- ✚ Чет элдик окуу жайларга университеттин профессордук-окутуучулук курамын жана студенттерди кыска жана узак мөөнөттүү курстарга жиберүү үчүн шарт түзүү;
- ✚ Эл аралык уюмдар менен университеттин ортосундагы байланыштын негизинде университеттин астында түзүлгөн борборлордун ишмердүүлүгүн күчөтүү аркылуу ишке ашырууга жетишүү;
- ✚ Чет элдик окуу жайлар, эл аралык уюмдар ж.б. менен ишмердүүлүктү күчөтүү багытында эки тараптуу келишимдерди түзүү, ассоциацияларга кирүү;
- ✚ Чет элдик мамлекеттин элчиликтери аркылуу окуу-илимий, тилдерди жана алардын маданиятын үйрөтүүчү технологиялык борборлорду (М. Конфуций институтун, Кыргыз-Индиялык маалымат-технологиялык борборун, ж.б) ачууга жетишүү.

VIII. ӨНДҮРҮШТҮК-ЧАРБАЛЫК ИШТЕР

8.1. Университеттеги өндүрүштүк-чарбалык иштерди өнүктүрүүнүн негизги максаттары, милдеттери жана багыттары

ЫМУда өндүрүштүк-чарбалык иштерди өнүктүрүүнүн негизги максаты болуп университетте бирдиктүү өндүрүштүк-чарбалык структураны, өндүрүштүк бирикмелерди, устаканаларды, цехтерди, кошумча чарбаны, ботаникалык бакты, тажрыйба аянттарын, студенттик ашканаларды, өзүн-өзү каржылоочу кичи ишканаларды түзүү жана алардын ишмердүүлүктөрүн толук кандуу жүргүзүү болуп саналат. Азыркы учурда бул максатты ишке ашыруу үчүн:

- ✚ Ботаникалык бакты эффективдүү пайдалануу. Ал жерди окуу, тарбия жаатында эле эмес, финансылык булак катары да пайдалануу (көчөт жана балык өстүрүү, элдерди өсүмдүк өстүрүүчүлүккө окутуу ж.б.);
- ✚ Өндүрүштүк-технологиялык парктарды (автоунааларды ондоо жана диагностика) уюштуруу жана алардын базасында ЫМУнун жаңы табылгаларын рекламалоо жана өндүрүшкө киргизүү;
- ✚ Өндүрүштүк-чарбалык иштерди жогорку деңгээлге көтөрүү жана өндүрүштүк-техникалык бирикмелерди, цехтерди, кичи ишканаларды уюштуруу, өнүктүрүү. Бул багыт боюнча, ар-бир тармакта жумушчу-топторду түзүү жана алардын өткөзүүчү иш-чараларынын пландуу түрдө алып баруусун көзөмөлдөө;

8.2. ЫМУда өндүрүштүк-технологиялык паркты уюштуруу жана өнүктүрүү

- Университеттин өндүрүштүк-технологиялык паркын уюштуруу жана аны өндүрүштүк кубаттуулугу жогору болгон жаңы техникалык каражаттар менен камсыздоо;
- Технологиялык, инновациялык парктарды уюштуруу;
- Студенттик банк жана кредиттик союз уюштуруу;
- Юридикалык жана социалдык багыттагы инновациялык борборлорду ачуу;
- Педагогикалык багыттагы мектептер үчүн полиграфиялык өндүрүштү ишке киргизүү;
- Мектеп окутуучулары үчүн “Педагогикалык чеберчилик” борборун ачуу;
- ЫМУнун типографиясын полиграфиялык борборго айландыруу;

IX. ФИНАНСЫ–ЭКОНОМИКАЛЫК ИШМЕРДҮҮЛҮК

9.1. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги маселелери жана багыттары

Университетте финансы–экономикалык ишмердүүлүк ачыктык, айкындуулук жана пландуулук принциптеринин негизинде түзүлүшү керек.

Бул негизги маселени чечүү үчүн университеттин бюджеттик системасын түзүү жана аткаруу төмөнкү негизги принциптерден түптөлүүсү зарыл:

- ◆ Окуу жайдын көп булактуу финансылык бюджетин түзүүгө жетишүү жана бюджеттик угууларды өткөрүү;
- ◆ ЫМУнун ички финансылык системасынын бирдиктүүлүгүн камсыздоо;
- ◆ Университеттин киреше жана чыгаша бөлүгүнүн толуктуулугуна жетишүү;
- ◆ Бюджеттин чыгаша бөлүгүнүн аткарылышынын айкындуулук принцибин аткаруу;
- ◆ Бюджеттин чыгаша бөлүгүн кээ бир статьялар боюнча бөлүштүрүүдө окуу жайдын ар бир структурасынын өнүгүүсүнө, мүмкүнчүлүгүнө, келечегине жана жамааттын кызыкдардыгына карата жүргүзүлүүсүнө жетишүү;
- ◆ Окуу жайда бюджетти башкаруу финансы комитети аркылуу жүргүзүлүшү жана анын аткарылышын көзөмөлдөө Окумуштуулар Кеңеши аркылуу ишке ашырылышын шарттоо;
- ◆ Айрым учурларда факультеттердин, институттардын финансылык жоопкерчилигин көтөрүү жана экономикалык эркиндикти камсыздоо максатында Окумуштуулар Кеңешинин чечиминин негизинде аларга финансылык өз алдынчалык берүү жактарын кароо.

9.2. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн башкы концептуалдык жоболору

- ✚ ЫМУда акырындык менен бардык структуралар толугу менен өзүн–өзү каржылоо принцибине өтүүсүн камсыздоо;
- ✚ Билим берүү багытында төлөмдүү кызмат көрсөтүүнү кеңейтүү жана оптималдаштыруу (экинчи жогорку билим, экинчи диплом берүү, кошумча курстарды уюштуруу, ж.б.);
- ✚ Чет мамлекеттерден келген студенттерди университетке окууга тартуу ишмердүүлүгүн активдештирүү;
- ✚ ЫМУнун алдындагы магистратурада, аспирантурада жана докторантурада контракттык негизде окуган жарандардын контингентин көбөйтүү;
- ✚ Университеттин жогорку интеллектуалдык потенциалын пайдаланып консалтингдик, котормочулук, информациялык-технологиялык, патенттик ж.б. борборлорду уюштуруу менен төлөмдүк кызмат кылууну күчөтүү;
- ✚ Чет мамлекетке чыгуучу жарандарга, студенттерге, бизнесмендерге жана мамлекеттик жетекчилерге тилдик даярдыгын сертификациялоочу структураны түзүү;

- ✦ Мамлекеттин, областтын денгээлиндеги жеке жана мамлекеттик ишканаларга керек болуучу илимий багыттар боюнча илимий-изилдөө иштерин кеңейтүү, иштелип чыккан жаңы технологияларды өндүрүшкө кийирүү, гранттык конкурстарга катышуу үчүн проекттерди даярдоо максатында атайын топ түзүү;
 - ✦ Университеттин профессордук-окутуучулук курамынын, студенттик, аспиранттык жамаатынын интеллектуалдык менчигин коргоо механизмдин иштеп чыгуу жана патенттерди, лицензияларды сатууну уюштуруу;
 - ✦ Чет мамлекеттик жана Кыргызстандык ишкерлер менен бирдикте биргелешкен өндүрүштү уюштуруу;
 - ✦ Бүтүрүүчүлөр менен иштөө аркылуу спонсордук каражаттарды табууну уюштуруу, корпоративдик фонддорду түзүү жана аларды иштетүүнүн жоболорун иштеп чыгуу;
 - ✦ Финансылык каражаттарды үнөмдөө максатында инженердик коммуникацияларды тартипте сактоо жана энергоресурстарды эсепке алуучу приборлорду орнотуу;
 - ✦ Туруктуу өнүгүүнүн принциптерин университетте стратегия кылып чыгаруу менен колдонуу;
 - ✦ БМУнун ар бир структурасынын жетекчилери бюджеттик эмес каражаттарды окуу жайга тартууга, талап кылынган нормативдик жоболорду так сактоого материалдык жактан кызыкдар болуучу системаны иштеп чыгуу;
 - ✦ Контрактык төлөмдөрдү кабыл алууну жана айлык акыларды берүүнү банк аркылуу жүргүзүүнү иштеп чыгуу.
- 9.3. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги иш-чаралары**
- ✦ Чет элдик инвестицияны университетке тартуу үчүн ар түрдүү багыттагы проекттердин үстүнөн иштөөнү күчөтүү;
 - ✦ Чет мамлекеттерден БМУга келип окуган студенттерди университеттеги окуу-тарбиялык жана илимий-изилдөө иштерине активдүү катыштыруу, билимди экспорттоону жогорулатуу;
 - ✦ Өндүрүштүк-технологиялык жана инновациялык ишмердүүлүктү күчөтүү;
 - ✦ Илимий-изилдөөлөрдүн жыйынтыгын өндүрүшкө кийирүү, иштелип чыккан технологиянын негизинде инновациялык продукция чыгаруучу өндүрүштүк структура түзүү;
 - ✦ Акча каражаттарын тартуу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү жана финансылык ресурстардын булактарын диверсификациялоо;
 - ✦ Университеттин кызматкерлеринин эмгек акыларын чегерүү жана материалдык кызыктыруу системаларын өнүктүрүү;
 - ✦ БМУда финансылык пландоону, бухгалтердик эсепти жана көзөмөлдөөнү автоматташтыруу системасын өнүктүрүү;
 - ✦ Университеттин финансы-экономикалык ишмердүүлүгүндө ачыктыкты камсыздоо;
 - ✦ Окуу жайдын бардык финансылык ресурстарын максималдуу экономдоого жетишүү.

X. МАМЛЕКЕТТИК ТИЛДИ ӨНҮКТҮРҮҮ.

10.1. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери

Мамлекеттик тил - улуттардын ортосундагы байланыштын, пикир алмашуунун куралы болушу керек. БМУда мамлекеттик тилди өнүктүрүү боюнча иш алып баруудагы түпкү максатыбыз - ааламдашуу толкунунан биздин улуттук өзгөчөлүктөрүбүздү, биринчи кезекте байыркы тилибизди, маданиятыбызды, тарыхыбызды, руханий байлыктарыбызды, улуттук нарк-насилибизди сактап калуу жана өнүктүрүү болуп саналат. Мамлекеттик тилибиздин университетте илимдин, техниканын, экономиканын, медицинанын, маданияттын тили болуусуна жетишүү.

Университет Мамлекеттик тилди өнүктүрүү үчүн төмөндөгү максаттарды коет:

1. Университеттин кызматкерлерине жана жетекчилигине мамлекеттик тилде иш алып баруусуна шарт түзүү. Иш кагаздарын толугу менен мамлекеттик тилге өткөрүү жана аны мамлекеттик тилди өнүктүрүүгө коюлган талапка ылайык алып баруу;
- ❖ Университеттин кызматкерлерине жана жетекчилигине мамлекеттик тилде иш алып баруусуна шарт түзүү. Адистерди кызматка алууда мамлекеттик тилде сабаттуу сүйлөп жаза билүүсүнө көңүл буруу.
- ❖ Иш кагаздарын толугу менен мамлекеттик тилге өткөрүү жана аны мамлекеттик тилди өнүктүрүүгө коюлган талапка ылайык алып баруу. Ал үчүн университетте котормо, редакциялоо жана басма бөлүмүнүн иштөөсүн камсыздоо
- ❖ Кыргыз тилинде чыгарылган окуу куралдарына, адабияттарга көбүрөөк басым жасоо жана аларды колдоого алуу. Кыргыз тилин билүү, сүйлөө ар бир Кыргызстандын жараны үчүн чоң сыймык экендигин жайылтуу;
- ❖ Мамлекеттик тилди башка улуттун өкүлдөрүнүн тез жана сапаттуу үйрөнүүсүнө шарт түзүүчү заманбап окуу усулдук колдонмолорду иштеп чыгуу, аларды интернетке жайгаштыруу, электрондук окуу куралдарын, CD, DVD дисктерди кыргыз тилинде даярдоо, кыска мөөнөттөгү курстарды уюштуруу;
- ❖ Кыргыз тилиндеги адабияттар менен окуу процессин камсыздоону күчөтүү;
- ❖ Окутуу кыргыз жана орус тилинде жүргүзүлгөн факультеттерде, бөлүмдөрдө ар бир дисциплинанын кыргыз жана орус тилинде окутулушунун бирдей даярдалышын камсыздоо. Техникалык, экономикалык ж.б. дисциплиналарды окутууну мүмкүн болушунча кыргыз тилине өткөрүү;

- ❖ Кыргыз тилинин тазалыгы, уккулуктуулугу, нукуралыгы үчүн салым кошуу;
- ❖ Кыргыз тилдин тарыхы, маданиятын изилдөө үчүн бүт аракеттерди жасоо;
- ❖ Турк тилдеринде сүйлөгөн мамлекеттер менен карым катнаштарды түзүү, конференция өткөрүү;

XI. ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙГА ЧЕЙИНКИ ЖАНА ОКУУ ЖАЙДАН КИЙИНКИ ДАЯРДОО, КОШУМЧА БИЛИМ БЕРҮҮ

11.1. Жогорку окуу жайга чейинки жана окуу жайдан кийинки даярдоонун (окутуунун) максаттары, милдеттери жана багыттары

Кыргызстанда бүгүнкү күндө жаштарды ЖОЖго чейинки жана жогорку окуу жайдан кийинки даярдоо учурдун талабы.

- “Мектеп – Колледж – ЖОЖ - Өндүрүш” системасын толук кандуу модернизациялоо жана аны иштетүүнүн эффективдүү ресурстары менен камсыздоо;
- ЖОЖдордо магистратура, аспирантура, докторантура аркылуу жогорку квалификациялуу адистерди даярдоону өркүндөтүү;
- Кайра даярдоо жана квалификацияны жогорулатуу системасына дистанттык окутуу технологиясын ыңгайлаштырып иштеп чыгуу жана кийирүү;
- Тармактар боюнча кыска мөөнөттүү курстарды уюштуруу ж.б. учурдун талабы;
- Кошумча билим берүү, адистиктерин алмаштыруу үчүн атайын бөлүм ачылып, каалоочулар үчүн шарт түзүлүүгө тийиш;
- БМУнун алдында лицейлерди, гимназияларды жана автордук мектептерди ачууга жетишүү.

МАЗМУНУ

Киришүү

I. БМУНУН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН НЕГИЗГИ МАКСАТТАРЫ, МИЛДЕТТЕРИ ЖАНА УНИВЕРСИТЕТТИ ӨНҮКТҮРҮҮНҮН СТРАТЕГИЯЛЫК БАГЫТТАРЫ

1.1. БМУнун өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери

1.2. БМУнун өнүктүрүүнүн тактикалык багыттары

II. УНИВЕРСИТЕТТИ БАШКАРУУ

2.1. Университетте башкарууну өнүктүрүүнүн негизги багыттары жана оптималдаштыруу чаралары

2.2. Университеттин ишмердүүлүгүн өркүндөтүүнүн приоритеттик багыттары

III. ОКУУ ИШТЕРИ

3.1. Окуу иштерин өркүндөтүүнүн стратегиялык максаттары

3.2. Окутуунун сапатын өркүндөтүү маселелери

IV. ИЛИМ ИЗИЛДӨӨ ИШТЕРИ

4.1. Илим изилдөө иштерин өнүктүрүүнүн стратегиялык максаттары жана милдеттери

4.2. Жогорку квалификациялуу илимий кадрларды даярдоонун багыттары

4.3. Илим изилдөөнүн жыйынтыктарын өндүрүшкө кийирүү аркылуу мамлекетти өнүктүрүүгө салым кошуу

V. СОЦИАЛДЫК ӨНҮКТҮРҮҮ ЖАНА ТАРБИЯЛЫК ИШТЕР

5.1. Социалдык өнүктүрүү жана тарбиялык иштердин максаттары, милдеттери жана багыттары

VI. КАДРЛАРДЫ ДАЯРДОО ЖАНА БИЛИМ БЕРҮҮНҮН САПАТЫН ӨНҮКТҮРҮҮ

6.1. Окутуунун сапатын жогорулатуунун негизги жолдору

6.2. Эл аралык аккредитациядан өтүүгө карата иш-чаралар

VII. ЭЛ АРАЛЫК БАЙЛАНЫШТАР

7.1. Эл аралык байланыштын стратегиялык максаттары, милдеттери

7.2. Чет элдик окуу жайлар, эл аралык уюмдар ж.б. менен болгон ишмердүүлүктү күчөтүү багыттары

VIII. ӨНДҮРҮШТҮК-ЧАРБАЛЫК ИШТЕР

8.1. Университеттеги өндүрүштүк-чарбалык иштерди өнүктүрүүнүн негизги максаттары, милдеттери жана багыттары

8.2. БМУда өндүрүштүк-технологиялык паркты уюштуруу жана өнүктүрүү

IX. ФИНАНСЫ–ЭКОНОМИКАЛЫК ИШМЕРДҮҮЛҮК

9.1. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги маселелери жана багыттары

9.2. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн башкы концептуалдык жоболору

9.3. Финансы–экономикалык ишмердүүлүктү өнүктүрүүнүн негизги иш-чаралары

X. МАМЛЕКЕТТИК ТИЛДИ ӨНҮКТҮРҮҮ

10.1 Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн максаттары жана милдеттери